

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske sčele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki Katoliškega tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrate za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za vsčkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do urede opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Zopet novo ministrstvo.

Še ni minol dober mesec in že zopet imamo novo ministrstvo. Baron Gauč je moral odstopiti, ker ni mogel pridobiti velikih strank za svojo predogo o volilnem redu. Sledil mu je prejšnji tržaški minister princ Hohenlohe. Izboljšal je Gaučovo predogo, toda tako, da je prezrl nas Jugoslovane. Odstopil pa je zaradi tega, ker je cesar dovolil Ogronom astmo carino, s čemur pa Hohenlohe ni soglašal. Z avstrijskega stališča je imel popolnoma prav. Šestavo novega ministrstva je poveril cesar baronu Beku in ta je sestavil svoje ministrstvo tako le:

Ministrsko predsedstvo prevzame baron Bek; notranje stvari dosedanji naučni minister baron Binert; finančno ministrstvo ravnatelj finančnega ravnateljstva v Lvovu, Koryłowski; ministrstvo za k in bogočastje dvorni svetnik Marchet; poljedelsko ministrstvo dosedanji načelnik trgovinskega ministrstva grof Auersperg; pravosodno ministrstvo Klein; telezniško ministrstvo dr. pl. Derschatta; trgovinsko ministrstvo dr. Fort; nemški minister rojak Prade; češki minister rojak dr. Pacak; poljski minister rojak grof Dzieduszycki; ministrstvo deželne brambor fem. Schönauich.

Med novimi ministri so najbolj zanimive osebe dr. Pacak, grof Dzieduszycki in dr. Derschatta. Dr. Pacak je vodja mladočeške stranke, grof Dzieduszycki vodja Poljakov in dr. Derschatta nemške ljudske stranke. Baron Bek je torej vpregel največje stranke v vladni voz, toda ker ni veliko ednosti med temi strankami, nihče ne misli, da bo Bekovo ministrstvo dolgo živelo.

Baron Bek nam štajerskim Slovincem ni neznana oseba. V Savinjski dolini blizu Zalea ima svoje posestvo, imenovano Plevna. Novi ministrski predsednik govori za silo tudi slovenski.

Dosedaj je bil baron Bek jeden najvišjih uradnikov v poljedelskem ministrstvu. Kmečkemu stanu je naklonjen in pozna dobro njegove težnje.

S kmečkega stališča bi bilo torej obžalovati, ako bi ne imel dolgo krmila v rokah.

Bekovo ministrstvo je prevzelo nalogo, da spremeni volilni red, da uredi razmerje z Ogrsko in da naredi narodnostni mir. Lepa naloga, toda tudi težavna naloga!

Glede na odstoplo ministrstvo je kmečkim poslancem smalo, da je moral odstopiti tudi poljedelski minister grof Buquoy. Avstrija še ni imela poljedelskega ministra, ki bi mu bile kmečke zadeve tako znane in tudi pri srečanju kakor grof Buquoy. Mi prinašamo danes njegovo sliko, da kmetje vidijo svojega prijatelja! Novi poljedelski minister je grof Auersperg; dosedaj je bil vodja trgovinskega ministrstva. Nihče ne ve, kake sposobnosti ima, da je postal poljedelski minister!

Zadružni shod na Dunaju.

V torek je zboroval na Dunaju prvi dan zadružni shod, pri katerem so bili zbrani zastopniki cele avstrijske države. Razprave na tem shodu so bile mirne in stvarne, čeravno so zastopali na tem shodu zadružniki najrazličnejše dežele. Zastopniki bogatih, zavestnih poljedelcev iz Češke, Moravske, Zgornje Avstrije imajo seveda v marsičem daleko segajoče smotre in večja sredstva, nego zastopniki poljedelstva iz Bukovine, Istre, Dalmacije. Pa vendar se je pokazala v vsem zborovanju krepka tendenca po velikih reformah vsega narodnega gospodarstva v korist avstrijskemu poljedelstvu. Na shodu je v imenu vlade govoril tudi sekijski šef Ertl. V imenu vlade je izjavil, da hoče vlada krepko podpirati zadružništvo, ker vidi v njem najno potrebo. Na shodu se je sklenilo, pozvati vlado in deželne odbore, da vsprejmejo v učni red kmetijskih šol tudi pouk o zadružništvu in da se vse stori, da se pončuje o zadružništvu po vseh šolah v Avstriji, od univerze do ljudske šole. Glede praktičnih nasvetov je prišlo do razlik v nazorih.

Nekateri so bili mnenja, naj zadružniške centrale ne služijo hkratu blagovnemu prometu in denarni izmenjavi. A večina je odločila, da se ta odločitev popusti razmeram. Ravno tako so bila razna mnenja glede konsumnih društev. Bogatejše dežele z razvito trgovino ne čutijo potrebe konsumnih društev za poljedelstvo. Priporočali so se višji deleži za okrepitev zadrug in močni rezervni zakladi. Zadružni zbor smatra za postavno in potrebno, da zadruga z omejenim varstvom po pravilih pokriva izgube. Zbor je izrazil željo, da bi se sodišča v svoji praksi ozirala na narodnogospodarsko važnost kmetijskih zadrug, kakor tudi, da se sedanji pomanjkljivi zakon zadrugam koristno izpopolni.

Razne novice.

* Zahvala. Ker se ne morem vsakemu posebej zahvaliti za čestitke, doposlame mi povodom izvolitve, prosim vse, ki so se me tako prijazno spomnili, da mi dovolijo, tem potom izraziti jim iskreno zahvalo. Dr. Ant. Korošec.

* „Slovenski tehnik“ priložimo današnji številki.

* Drugi vseslovenski delavski shod se bo vršil dne 1. julija t. l. na Preski na Kranjskem. Udeležijo se ga tudi delavske organizacije iz Štajerskega.

* Strokovno zvezo gozdnih delavcev sunjejo na Spodnjem Štajerskem. Tudi med Slovenci je mnogo gozdnih delavcev, za katere bo treba kaj storiti, da se jih združi strokovno!

* Za zemljiške posestnike. V smislu zakonitih določil o zemljiškem davku se imajo podatki zemljiško-davčnega katastra tako glede oseb posestnikov, kakor tudi glede posestev samih vsikdar vjemati z dejanskim stanjem. Z ozirom na to nalaga zakon zemljiškim posestnikom dolžnost, da v 6 tednih po izvršitvi spremembe naznanijo na pristojnem c. kr. davčnem uradu, ali pri državnem zemljemercu vsako

LISTEK.

Brusni kamen.

(Nadaljevanje.)

„Kakor pau, ki je srečno snedel ukradeno klobaso,“ je rekel Dominik.

„Saj ni res! Dolg čas mi je pač po moji rajnici! Bog jo reši vic!“

„Tako! Povem vam! Moja rajnica je bila dobra žena, razumela se je na vse, le malo preveč je bila stroga. Zato si je niso upali djati v pekel, ker bi poboljšala vse hudiče. V nebesih so se pa bali, da bi ne dobili prestojnih postav. Nekam pa mora priti! V mesec skočiti ni mogla, ker je že kovač na njem. Pa je šla v vicel!“

„Pogodil si jo!“ reče Jakob, „pogodil, kakor lovec zajca, ko je padel le pes!“

„Bolj vsekako, kakor ti, ki si mislil dati koruzo v mlin pa si zanesel bob. Stara pa te je potem učila novih litanij!“

„Kaj bosta, bé! Pustita pri miru kače, pa jel Raje povejta, kje ga srknemo v nedeljo?“

„Ako ti, Dominik, prištevaš ženske med kače, potem ne veš, kako je svet ustvarjen,“ reče Jakob. „Ali ne veš, da kača ravno ženske najbolj sovraži?“

„Da, moja rajnica mi je pravila,“ reče Blaž. „Rekla je: „ti Blaž, kača, to je najhujša sovražnica ljudi, posebno pa ženske!“ Ta pa zato, ker ji je Gospod Bog zažugal in dejal, da bo postavil sovraštvo med ženo in kačo in da bo žena kači

glavo strla, kača pa ženino peto zalezovala!“ Da, moja rajnica je mnogo vedela. Dejala je še, da zato ne more nobena ženska ubiti kače. „To se pravi,“ je rekla, „ubije jo že, ampak ta še mrtva zasleduje njeno peto.“

„Bedarije,“ so zamrmrali mlajši, pa tako, da Blaž ni slišal, ker bi potem bilo po njih.

Lojzika pa je rekla: „Vidite, tako nas je Bog postavil nad druge ljudi!“

„... ter nad vse egiptovske nadloge,“ odvrne porogljivo Blaž.

„Prešmentani dedci, kako j'm teče danes,“ so se hudovala ostale.

„Zakaj pa potem ne morete biti brez nas? Zakaj nas vedno gledate?“ je rekla Franica, ki se je tudi pomešala v razgovor. Silvestru se je zdelo, da je zazvenel zlat.

„Zakaj pa ženske moške?“ reče Dominik.

„Nam je dovoljeno, vam pa ne,“ odvrne jedna.

„Kaj?“ se razkoračita Blaž in Jakob vsak pri svojem koncu.

Lojzika pa stopi naprej, se malo pripogne in podpre ob bok.

„Ko je Bog ustvaril človeko, ga je napravil iz ilovice, to je iz zemlje! Bil je Adam, toraj moški! Zato imate gledati zemljo, iz česa ste in nič drugzega! Žena pa je iz moškega rebra. Zato mora gledati njega! Ali sedaj veste?! Becite, da ni res tako?“

Zadovoljno so se nasmejale dekleta tej logiki, posebno, ker so videle, da so se spogledali moški, kot bi se vprašali: kaj sedaj? Nū, Blažu se je obraz

raztegnil v čuden smeh in djal je iz sebe glasove, kakor če razpodijo koklji piščeta in rekel je:

„Tako, oho... — tako! Svojo reč človek vsak čas sme pogledati!“ Nato je zgrabil koso in jel brusiti.

„Pustimo jih!“ so se jezile. „Dedec je dedec! Svojo trdi, če prav ni res!“

„Viš?! Ali nisem že pravil, da je bilo v mojih časih boljše... saj pravim — mar ni res, Jakob?“

„Gotovo, da je!“ —

Med vsemi temi dovtipi in zbadljivkami sta se pa vedno postrani pogledovala Silvester in Franica.

„Nesrečni brusni kamen! Čemu sem ga moral ravno takrat kupiti,“ je mislil Silvester.

„Zakaj sem ravnala tako? Gotovo se je zmotil!“ se je kesala Franica. Govoriti pa ni nobeden hotel začeti prvi.

Vrlinovi kosci so zopet prijeli za kose.

„Dajmo poskusiti, kdo je boljši,“ reče Blaž. „Nekdaj sem vlekel koso, da je padalo za tri druge! Pa tudi sedaj še mi ni kdor bodi kos!“

„Pri jeziku že ne,“ reče Lojzika.

„Pri košnji pa še manj!“

Postavili so se in kosili. Silvester, dober kosec in močen, je bil kmalu daleč spredaj. Dekleta so se norčevala iz Blaža. Ta se je jezil, sopihal in konečno vrgel koso.

„Vraga! Če mlad človek ne bi bolj vlekel kakor star, bi bilo grdo!“

Franica je z veseljem gledala Silvestra, kako korenjaško je podiral travo. On je čutil, da ga

Današnja številka ima „Slovenski Tehnik“ kot prilogo.

spremembo, ki ima kak vpliv na predpis zemljiškega davka, zlasti spremembe v osebi posestnika ali v načinu obdelovanja zemljiških parcel (n. pr. napravo travnika iz gozda). Prekoračenje predpisanega šest-tedeuska roka za naznanilo pa ima slabe posledice za posestnika. Ako ima namreč sprememba po zakonu za posledico znižanje davka, kakor n. pr. pri izpremenitvi njive v gozd, stopi znižani davek v veljavo šele od drugega po prepozmem naznanilu sledečega leta. Če se ima pa v skladu sprememba davek zvišati n. pr. po izpremenitvi pašnika v vino grad, travnik ali njivo, potem izgubi posestnik po zakonu pravico, ki mu pristoji po pravočasnem naznanilu, da so skozi 10 let po spremembi plačuje dosedanjí nižji davek. Da izvedo davčna oblastva tudi o takih spremembah, ki jih dotični posestniki sploh niso naznanili, imajo državni zemljemerci vsaj vsaka tri leta v vseh občinah svojega uradnega okoliša izvršiti pregled dejanstvenega posestnega stanja. Taki pregledi niso potrebni samo radi tega, da se zemljiški davek predpisuje pravemu posestniku zemljišča, marveč tudi radi ureditve zemljišnih knjig. Toda ugoden uspeh morejo imeti le potem, če se jih posestniki pridno udeležujejo. V to lahko mnogo pomagajo županstva, ki naj z vsemi sredstvi delajo na to, da prebivalstvo v bodoče najkrepkeje podpira geometre in jim pri omenjenih pregledih naznanja vse izpremembe, če se tudi tičejo posestev drugih oseb. Kajti le na ta način je možno, da se zahtevek plačila davka stavi vsikdar le na dejanstvenega posestnika zemljišča in le v zakoniti meri, potem, da se podatki o zemljiških knjigah vsikdar vjemajo z dejanstvenimi razmerami, kar je v korist posestnikov samih ležeče.

* Slovensko pevsko društvo s sedežem v Ptujju je razposlalo na društva sledeče pismo: Slavno društvo! Kakor se je že objavilo, priredi Slovensko pevsko društvo s sedežem v Ptujju dne 15. julija 1906 veliko pevsko slavnost, združeno z veliko ljudsko veselico „Podrav. podruž. slov. plan. društva“ v Rušah, za katero so se določili sedeči skupni zbori: Mešana zbor: 1. „Naše gore“ Förster, I. zvezek Mohor. pesm., št. 51, stran 142, 2. „Pozdrav“, G. Ipavec (Pozdravljam te gorenska stran); Moški zbor: 1. „Na planine“, P. H. Sattner, II. zvez. Moh. pesm. št. 6, stran 22, 2. „Jadransko morje“, Hajdrič, II. zvez. Mohor. pesm. št. 3, stran 12. Slovensko pevsko društvo v Ptujju, osnovano na najširši podlagi, ne razpolaga na svojem sedežu v Ptujju s številnim in znamenitim pevskim zborom, ker so se razmere od njegove ustanovitve do danes društvu na škodo zelo predrugačile. Tužne narodne razmere po spodnještajerskih mestih in trgih zahtevajo tedaj neogibno in najno obstanek društva, ki je v narodnem oziru velikega pomena. Razvidno je torej, da ima društvo veliko nalogo, katere pa samo reševati ne more. Prosi se torej slavno društvo, če se udeleži slavnosti v Rušah korporativno, ali vsaj po oddelkih p. n. č. pevk in pevcev, naj se nemudoma naznani odboru „Slov. pev. društva“ v Ptujju. Čim večja bo udeležba, tem krasneje bo donela slovenska pesem: torej je sijajnost slavnosti od

blagodušnosti sodelujočih za narod probujočih p. n. č. pevk in pevcev. S tega stališča in z ozirom na sijajne in vidne dosedanje uspehe našega društva, prosimo uljudno slavno pevsko društvo, da storé narodno dolžnost s svojim krepkim sodelovanjem, s spodbujanjem k delu in podpiranjem. Nadejamo se, da se temu vabilu mnogoštevilno odzovete ter bilježimo z odličnim spoštovanjem in pevskim pozdravom za odbor „Slov. pevškega društva v Ptujju. Dragotin Zupančič, l. r., t. č. predsednik. Kajnih Valentin, l. r., t. č. tajnik. V Ptujju, meseca maja 1906.

* „Cesarski strelci“ se imenuje nova vrsta vojakov, katere bo ustanovila Avstrija. Izveščani bodo v prvi vrsti za boj v goratih krajih. Nastavljeni pa bodo v gorah ob italijanski meji, na Koroškem in Tirolskem. Italija že ima dolgo časa ob naši meji jednake vojake, ki se zovejo „Alpini“.

Bivši poljedelski minister graf Buquoy.

* Vojaška taksa. V državnem zboru je predložila vlada zaradi plačevanja vojaške takse novo postavbo. Dosedaj je plačeval vsak nevojak 2 do 200 K vojaške takse, v to so bili zavezanci razdeljeni z ozirom na svoje dohodke v 14 razredov. Po novi postavi pa ne bodo plačali takse dotični, ki nimajo 1200 K dohodkov na leto. Od 1200 K do 1300 K se plača 6 K, od 1300 do 1400 7 K, od 1400 do 1600 9 K itd. Pri 11.000 K dohodkov se plača 232 K takse, pri 100.000 K 2865 K, od 100.000 K do 196.000 K se zviša taksa pri vsakih 8000 za 300 K; od 196.000 do 230.000 K dohodkov je taksa 6833 K. Od 230.000 K naprej se zviša taksa za 750 K. Od 20 do 20 tisoč K dohodkov. Po novi postavi torej ubožen ne bo plačeval nobene takse. To je zelo umestno. Nekaj pa v predloženi postavi ni pravičro. Hoče se namreč uvesti nov

davek za stariše oziroma prastariše. Ti bi plačevali takozvano ascendentno takso, za svojega sina oziroma vnuka nevojaka. To takso bi pa samo tedaj plačevali, če bi njih taksa več znašala kakor sina ali vnuka. Postava namreč pravi, da imajo stariši sina nevojaka od tega nasproti drugim starišem dobiček, ker ni njih sin vojak. Ascendentna taksa je polovico manjša od vojaške takse.

Mariborski okraj.

m Maribor. Umrla je na binkoštni torek gospa Barbara Volčič, udova mizarkega mojstra, m. č. g. Friderika Volčič, kaplana na Slivnici pri Mariboru. N. v m. p. l.

m Mariborske porotne obravnave. V sredo dne 30. m. m. so obsodili porotniki 22 letnega Jožefa Spaninger iz Rač na šest let težke ječe. Obsojeni je z nožem zabodel hlapca Dergas, ker je hotel pred njim braniti kmetico Kuapič. Ko je padel Dergas, zabodel je še v glavo ženo. Spaninger se je izgovarjal, da je bil popolnoma pijan, kar pa ni bilo res. — Peter Požarnik, dmar v Dravčah, je prišel dne 20. marca t. l. k prevžitarici Jeri Vunš v St. Danijelu. Ko se nekaj časa z njo pogovarja, skoči naenkrat na njo in jo začne biti tako dolgo, da starka omedli. Nato je vdrl v zaprto ormaro, kjer je sumil, da ima ženica denar shranjen. Našel pa je samo 23 vinarjev, denarja v znesku 52 kron in branično knjižico za 700 kron pa med obleko ni mogel najti. Med tem se je zbudila žena iz omedlevice in zbežala k sosedu. Pri obravnavi dne 31. m. m. je bil Požarnik zaradi ropa obsojen na sedem let težke ječe. — Isti dan je bil obsojen 17letni pekovski učenec Franc Čuš na štiri leta težke ječe, ker je dne 31. marca t. l. zažgal na podstrešju svojega mojstra Stari v Ptujju papir, da bi zgorela hiša. Zažgal je iz jeze. — V Kamensčaku se je razširila v spomladitega leta vest, da je Franc Vrtnjak svoja otroka tako pretepel, da sta umrla. Prvo je umrlo že l. 1899, zato se ni moglo dognati, na čem je umrlo. Drugo pa, ki je umrlo 16. januarja t. l., so izkopali in zdravniki so spoznali, da je imelo otrok udarce na glavi, ki so povzročili njegovo smrt. Neumljeni oče je bil obsojen na štiri leta težke ječe. — Zaradi nenravnosti je dobil 16letni Franc Fras iz Erjavce šest mesecev težke ječe.

m Sv. Jurij v Slov. gor. Volitve so končane in duhovi se začenjajo pomirjati. Marsikaj moramo tudi pri nas zapisati veselega pa tudi pribiti žalostnega. Vesel in zdaten je napredek, ki smo ga storili od zadnjih volitev pred dvema letoma. Takrat jo bilo razmerje sledeče: Partinje: dr. Ploj 26, Vračko 29 glasov. Sv. Jurij v Sl. gor.: dr. Ploj 35, Vračko —. Sr. Gasteraj: dr. Ploj 47, Vračko —. Sp. Gasteraj: dr. Ploj 18, Vračko 27. A sedaj: Partinje: dr. Korošec 68, Vračko —. Sv. Jurij: dr. Korošec 62, Rebek 2. Sp. Gasteraj: dr. Korošec 26, Vračko 15. Sr. Gasteraj z Malno in Žitnicami: dr. Korošec 109. Vračko —. Kakor razvidno, po-

opazuje in je tem silneje pritiskal. Ali nesreča ne počiva!... Ko je brusil koso, da jo mabrusi, mu je spodrknilo — pogledal je v stran k Frani — in zarezal se je med palcem in kazalcem globoko v meso.

Nú, ženske, ako vidijo curek krvi, so takoj splasene. Nastal je vrišč in goječa krog Silvestra, ki je imel krvavo vso roko. Zato se je videlo še vse huje. Rekel je in trdil, da ni nič hudega ter hotel k potoku, ki je tekla zraven, da si opere rano. V tem čuti, da ga je nekdo prijel za roko in velel:

„Čakaj Silvester, da ti operem rano in obvezem!“

Nežen glasek je bil Franičin. Hipoma, ko je zagledala kri, jo je nekaj zaskrbelo pri srcu, kakor bi bila ona ranjena, a ne Silvester. Skočila je k njemu, da mu pomore. On se je dal voditi od nje. Malone veselil se je, da se je vrezal, akoravno ne bo mogel nekaj časa nič delati.

Deklica mu je oprala rano in jo obvezala s svojim belim robcem. Dejala mu je, naj drži roko visoko, da ne bo kri prevec silila vanjo in iz rane. Uprav zdravniški nasvet. Vprašala ga je, če ga zelo boli in mu gledala v oči. On je zanikal in jo gledal, srce mu je pa bilo polno nečesa in utripalo hitreje. Več sicer nista spregovorila, vendar je bilo obema lažje pri srcu.

„Ha!“ je jel zopet Blaž. „Mislim sem, da bo trebalo po gospoda, tak vrišč so zagnale. Bila je pa le mala ranica. Nú, saj veš, kaj ne, Jakob, kako je?“

„Gotovo!“ je odvrnil ta malomarno in pljunil. Še tisti dan sta sosedu tupatam kaj spregovorila. Ona mu je ravno vnovič povežala, on jo je pa vprašal, kako ji naj povrne robec.

„Saj jih imam več! Vrzi ga proč, ko ga ne boš več rabil!“

„Raje ga shranim v spomin!“

Ona ga je pogledala in v tem pogledu je bilo vse. On se ji je pa nasmehnil.

Blaža sta pa vjezila, ker nista hotela poslušati nasveta, naj dene na rano pajčevino, ali žilasto travo. Godrnjal je, da je njegova ranica tako delala in je vsakokrat rado zacelilo in ona je vedela mnogo, kar ti mladi prevratniki ne vedo.

Drugi dan sta pa oba travnika samevala. Puščen je bil prostor za mlado travo, za otavo.

IV.

Četin je imel še velik travnik. Ležal je na koncu vasi, in se mu je reklo „za Rakitjem“. Travnik za Rakitjem je rabil precej rok, da so ga pokosile in spravile seno. Sedaj pa še Silvester ne more nič. Stari Četin se je praskal za ušesi in se jezil nad sinovo nerodnostjo. Vrlin pa, kot dober sosed, je vedel, da Četin ne more sam in da manjka delavcev, zato mu je priskočil na pomoč. On je bil že s svojim delom gotov. Sosedje si pa radi pomagajo.

Tako sta Vrlinov hlapec in sin Jurij šla pomagat kositi, drugi dan pa je šla Franica spravljat seno, ki je dišalo prijetno.

Silvester je opravljal le lahka dela in bil zraven delavcev. S Franico sta tudi govorila, čim dalje

zapneje. Sicer navadne stvari, vendar sta bila vesela, da sta se tako sporazumela.

Zadnji voz sena so srečno naložili, akoprav jih je zalotil mrak. „Zdravo Marijo“ je že odzvonilo in vsak je pomolil zase tako napol in hitel grabiti ostanek in ga metati na voz. Prijeten hlad je obletaval pridne ljudi in božal znojna lica.

Stopajočim za vozom se jih je polastila zopet zgovornost, katero so odložili med delom. Bilo jih je lepo videti! Ženske v belih jopicah, s pisanimi predpasniki in kratkimi krili, z robci večinoma v rokah in z grabljami, so korakale za vozom. Istotako moški. Voz je pa drobil kamenje in se počasi gugal na to ali na ono stran, da so se včasih morali celo upreti. Tupatam je zadonela vesela pesem, kakor odmev slavčeka in kosu, ki sta v grmu žgolela vsak svojo. In gozda starih bukev in smrečja se je pa oglašal čuk. Po zraku so prhutali netopirji in kresnice so svetlikale ter pisale svetle kolo-barje po zduhu. Junjski večeri so krasni...

Silvester in Franica sta šla najzadnje. V sredini je pa Blaž pripovedoval Jakobu in kdor ga je hotel poslušati, svoje znanosti in izkušnje.

„Ko je bila moja ranica še na svetlu, je dejal Blaž in si obrisal čelo z rokavom, ni bila rada sama doma, ako so se oglašali čuki. Trdila je, da kličejo čarovnice, ki se skrivajo sedaj za duplinami, da idejo na zborovanje!“

„Blaž, bežite no,“ je rekla Lojzika. „Saj še čarovnic ni bilo ne!“

(Koniec prihodnjic.)

em druge številke! Zanimanje je bilo veliko, itacija živahna, pri Stajercijancih v Sp. Gasteraju celo presegala vse meje pravičnosti. Kaj vse sta zlasti prizadevala „kokoši barantač“ neslavnega omina in znameniti Nemeč Koser, ki ima baje č bogastva v svoji „čajkamari“, kakor vsi Slovenci v svojih posojilnicah. Koser jih je veliko izistil iz volilnega imenika, naših mož, ki bi bili tovo storili svojo dolžnost. Pravil je vsakomur, a mora voliti tako, kakor bo on zapovedal, sicer s sme stopiti na njegovo posestvo. Obljubil je sem Bračkanecem slavno večerjo, ki bi stala najmanj 80 K, ako bo zmaga. Hentajte, kako so se sem slane cedile! Gospod Ranček so valed prijetege večerjinega predokusa celo slabo pribili na sako hišo volilne oklice za Vračko. Tako se je godilo, da so čez noč prišli drugi oklice, ki so v plošno začudenje priporočali: Volite danes vsi tančeka. Toda večni kandidat Vračko je slavno ogorel in z njim vred vsi njegovi prijatelji. Kdaj as bo pamet arečala? Tudi Rebeka smo videli obešega. Mi pa nikakor ne trdimo, da je imel opravlka ni tem g. učitelj Perger, ali g. nadučitelj Pavlin, katerima delajo „farji“ strašno tesnobo v želodec. Bilo je zanimivo. Nočna pošast se je oprezno bliala prostoru, kjer je bil pribit volilni oklic za dr. Korošca. Že so se stegoile roke, že so menile izvršiti strašno maščevanje nad nesrečnim kandidatom — kar se prikaže nekdo za hrptom in — smuk, zginit je nočni čuk. Morebiti so se enaki prizori ponavljali tudi drugod. Da veste, tako je bilo pri nas! Sprejmite za zdaj samo te glavne paberke izza časa zadnjih volitev.

m Sv. Anton v Slov. gor. Nihče ne pomni, da bi kdaj tako silno gromeli možnarji pri Sv. Antonu, kakor na binkoštno nedeljo in ponedeljek. Vršila se je v ponedeljek redka slavnost — blagoslovljenje nove zastave veteranskega društva. Ko se je oglasila v nedeljo zvečer priznana Kocmutova godba (15 mož), je postalo kmalu okoli cerkve prav živahno. Malih in velikih se je kar trlo po cestah, kjer se je pomikala bakljada. Po barih domače župnije smo videli kresove, tako n. pr. pri g. Vrhnjaku v Smoljcih kres v obliki F. J. I. V ponedeljek zjutraj so nas zopet ob nenavadni uri budili gromči možnarji iz sladkega spauja. Ob dnevu si videl na vseh bližnjih hišah zastave, večinoma cesarske in narodne. Po rani službi božji ljudje niso odšli domu kakor navadno; večina je čakala. Domače veteransko društvo je pričakovalo in sprejemalo povabljenе goste. Prišla so z zastavami sosedna veteranska in gasilna društva. Cerkevna slovesnost se je začela ob desetih in sicer na prostem. Vleč. g. P. Nikolaj Meznarič, gvardijan trojiški, so blagoslovili ob asistenci domačih dveh duhovnikov novo zastavo. Zastava je dragocena, 640 K, iz svile in ima na belo-zelenem polju sliko Marije Lurške, na črno-rumenem pa cesarskega orla. Okoli Marijine slike je napis: Z Bogom za cesarja in domovino. Kumica gđc. Marjeta Hujs je pripela na novo zastavo trobojni trak z nadpisom: Bogu v čast in domovini v slavo. Prvi žrebelj so pribili vleč. g. P. Nikolaj z besedami: Bogu v čast in narodu slovenskemu na slavo! Njim so sledili: domača duhovnika, gđc. kumica, načelnik in celi odbor domačega veteranskega društva, nazadnje načelniki navzočih društev. Slišali smo reke, kakor: Naj Marija čuva mlado društvo! Vse za vero, dom, cesarja! Z zjedinenimi močmi! — Zatem so govorili vleč. g. P. gvardijan slavnostno pridigo. Govorili so o pomenu nove zastave in o pomenu vojaškega stanu tako jedrnato in ganljivo, da se je zarosilo tudi oko marsikaterega vojaka-veteranca. Želimo samo, da društvo priskrbi natis prekrasne pridige. — Po pridigi je bila slovesna sv. maša v cerkvi. S koncertom v prostorih g. Alta se je popoldne zaključila prelepa slavnost. Povsod je vladal najlepši red. Par tujih barab je želelo prepri, a domačini smo se jim samo smejali. — Čast domačemu veteranskemu društvu, da se je pokazalo javno kot slovensko društvo!

m Sv. Jakob v Slov. gor. Takajšnji krajni šolski svet je sklenil v zadnji svoji seji začetek šolskih počitnic s 15. julijem. Tako je tudi umestno; posnemali bi ga naj tudi drugi krajni šolski sveti. Ugovori od raznih strani, da so jesenske počitnice za kmečke razmere najbolj primerne, so ničevi; kajti naš kmet in viničar ne rabi pastirjev samo v jeseni, temveč od pomladi do jeseni; otroci pa se ne rabijo samo za pašo, temveč tudi za druga raznovrstna lahka dela. — Želeti bi še bilo nadalje, da bi se uvedel tudi na vseh šolah nerazdeljen (predpoldanski) pouk, kakor ga imajo že na srednjih šolah. S tako uredbo bi bilo kmečkemu stanu v gospodarskem oziru v največji meri pomagano in prenehala bi se enkrat za vedno vsakovrstna pri- toževanja in vsako kritikovanje črez ljudsko šolo.

Gospodje poslanci pa se naj naprosijo, da uvrstijo zahtevo o nerazdeljenem pouku na dnevni red svojih zborovanj in uverjeni naj bodo, da bodo našli s to zahtevo povsod splošno priznanje. — Na binkoštni ponedeljek popoldne spremili smo v obilnem številu k večnemu počitku marljivega kmeta na Gornjem Hlapju Franca Schnikar, ki je po kratki mnčni bolezni v najlepši dobi v Bogu zaspal. Rajnega obžaluje bolana vdova in petero otrok. Vdova se je nabajala ob priliki pogreba na smrtni postelji ter bila sprevidena s sv. zakramenti. Dal Bog bolnici prav kmalu najbolje zdravje, rajnemu pa večni mir in pokoj.

m Sv. Lenart v Slov. gor. Podružno trgovino Lončarec in Havelka iz Ptuja je kupil vrl narodni mož, g. Anton Zemljčič.

m Spodnja Kungota. V četrtek dne 31. maja se je žalostno oglašil veliki zvon naše farne cerkve ter daleč na okrog oznanjeval po slovenski zemlji, da je 30. maja predpolnoči preminil mož, katerega prištevamo k najstarejšim naše župnije, Franc Ternerl, kmet v naši občini Gradiška. Zato pa prosim, da dovoli „Slov. Gospodar“ par vrstic v spomin. Blagi pokojnik je bil rojen 4. febr. 1825 v domači župniji. Njegov izrek od mladih do sive starosti je bil: Moli in delaj! Bil je mož poštenjak in jeklenega značaja. Za njegovo vstrajno delavnost je jasna priča, da je iz nekdanjih podrtih koč sezidal novo hišno in gospodarsko poslopje, dasi je gospodaril, ko so bili za slovenskega kmeta slabi časi. Gospodaril je od leta 1854, bil je večletni cerkveni ključar in občinski svetovalec. Bil pa je tudi dober kristjan; v mladih letih je obiskal slovečo božjo pot v Marijinem Celju, sploh je skrbel, da v njegovi hiši ni nikdo izpustil sv. maše. Tudi s svojimi sosedi je živel v miru, da so ga vsi spoštovali. Kako je bil spoštovan od vseh, to priča njegov pogreb. Ogromna množica našega vernega slovenskega ljudstva ga je spremljala na zadnji zemeljski poti. Blagega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev. Bodi mu zemljica lahka! Zaostanim naj veljajo besede, ki so tudi nam v tolažbo: Saj sveti križ nam govori, da vid'no se nad zvezdami!

m Plač pri Št. Kungoti. Takaj je kupil veliko posestvo slovenski trgovec Hren, svetnik trgovske zbornice iz Ljubljane. Nemški listi zopet javkajo čez to, ker je kupil posestvo Slovenec. Ja, ali ni Spodnji Štajer slovenski?

m Laporje. Na županstvo Laporje je došlo plakatov za Iv. Rebeka. Stvar je smešna, kajti predstavlja pičli razum pošiljatelja. Občina Laporje vendar ne spada v volilni okoliš zadnje volitve. Sicer se pa s plakati ne dela čudež, da bi mi slovenski katoliški možje odobraval vaše nesramno rušenje sloge ob času volitev. Časopis „Domovina“ smo vedno nekako po strani opazovali in res, naša sumnja nas ni varala, sedaj ste očitno pokazali svoje liberalne rožičke. Mi smo yneti z dušom in telesom za krščanske liste „Naš Dom“ in „Slov. Gospodar“. Katere kandidate nam bosta ta lista nasvetovala, isti možje bodo vedno zmagovalni iz volilne borbe izšli. Koliko ste se sedaj trudili proti ljudski volji in sedaj stojite osramočeni pred svetom! Mi vam pa glasno kličemo, da proti našim narodnim izdajalcem bomo vselej šli z podvojenim pogumom v volilni boj!

Ptujski okraj.

p Ptuj. Huda nevihta je divjala dne 30. m. m. pri nas. Neki kmet iz Polensake se je peljal ravno ob najhujši nevihti iz mesta proti domu. Naenkrat se je grozovito zabliskalo in zagrmelo. Strela je udarila v konja, ki je na mestu poginil. Kmet je samo omedlel. — Nekaj minut pozneje je udarilo v strelovod vile „Karl“. Strelovod je močno poškodovan.

p Iz Halož se poroča: Naše uboge Haloze je dne 30. m. m. obiskala strašna nevihta s točo. Skozi pet minut so padali kakor oreb debeli kosi leda, ki so uničili vse, kar je bilo zeleno. E dini naš dohodek, vinska trta in sadje je uničeno.

p Državni poslanec dr. Korošec za Haložane. Takoj ko je došla vest o škodi, katero je naredila toča v ptujskem okraju, obrnil se je drž. poslanec dr. Korošec brzojavno na okrajno glavarstvo v Ptuj ter zahteval, da se vse za podpore in odpis davkov potrebne cenitve kar najhitreje izvrše. Sedaj se še namreč vsa grozovita škoda vidi. Navadno pridejo dotične komisije še le čez nekaj tednov, ko se je že vse zaraslo. Takojšnja cenitev je torej neobhodno potrebna. Istočasno je brzojavil g. poslanec namestništvu v Gradec, da poskrbi za podporo iz podpornega zaklada za silo.

p Meretinci niže Ptuja. Državnozbornskih volitev so se pri nas zelo slabo udeležili. Ker pa imamo Meretinci in Stojci skupni volilni kraj, in sicer v Stojcih, kjer je največ Vračkovih privržencev, je bila po Stojcih agitacija zelo velika, saj so imeli po vseh svinjskih blevih prilepljene Vračkove lepake; pa v kljub temu jim vse ni nič pomagalo. Ker se je nas Meretinčanov res malo udeležilo volitve, samo 18, med katerimi smo imeli tudi enega izdajalca, smo vendar z nekaterimi zavednimi stojanskimi volilci premagali tako, da je imel naš g. dr. Korošec 24 glasov in nemčurski kandidat Vračko 22. Seveda, kakoršen je kandidat, takšne ima volilce.

p Sv. Urban nad Ptujem. V ponedeljek dne 28. maja se je tukaj poročil znani narodni fant Mihael Horvat, rojen „Verbančar“, z obče znano Slovenko Elizabeto Lorenčič. Gostija se je obhajala v malem in tihem krogu. Živio novozaročenci! Tudi za družbo sv. Cirila in Metoda se je nabralo 3 K.

p Sv. Križ tik Slatine. Ustanovljenje bralnega društva se je na binkoštni ponedeljek jako slovesno izvršilo. Krasno petje naših cerkvenih pevcev in navdušeni govori predsednika g. V. Žolgarja, vrlega kmečkega fanta Fr. Roškarja in g. prof. Kardinarja so povzročili, da se je koj prvi dan dalo vpisati 80 udov. Kakor hitro boče vlada pravila potrdila, in to se utegne zgoditi v petih tednih, začne društvo svoje delovanje v hiši spoštovane Eme Ogrizek po navodilih okrožnic nesmrtnega Leona XIII. Božji blagoslov naj društvu vedno spremlja! Bog mu daj veliko udov in dobrotnikov! Le vrlo naprej!

p Juršinci. Piše se nam: O presrečna, prevesela poldeveta nra zvečer, ki si nam prinesla veselo poročilo „g. dr. Korošec izvoljen“. Zopet sijajen dokaz, da na Spodnjem Štajerskem sila močno prevladuje dobro misleča katoliška stranka in bo tudi vedno najmočnejša ostala. Najiskrenjeji bratski pozdrav, gromoviti živio in slava vsem dr. Koroščevim volilem, vsem drugim pa naj ljubi Bog naj do prihodnjih volitev pamet razsveti.

p Rogačka Slatina. Za zdravniaka je imenovan g. dr. Emil Treo iz Ljubljane.

p Središki okraj. Pri volitvi državnega poslanca dne 29. maja t. l. se je v Središču sedem grških modrijanov oglasilo: dva iz Korinta sta bila za g. Wratschkota kmeta in pet iz Athen za g. J. Rebeka. 177 trezno mislečih narodnih Središčanov pa je g. dr. A. Korošca volilo. Slava! V občini Obrež-Grabe se je pač nerodno volilo. Župan g. J. Raul je iz osebnih vzrokov zoper dr. Korošca za g. Rebeka, katerega do sedaj po imenu ni poznal, agitiral, 55 inace vrlh Obrežancev se mu je na limance vsedlo. Upamo, da zadnjikrat. 59 dobro mislečih se ni dalo zmotiti in so svoje glasove za dr. Korošca oddali. — Štajercijanec N. Mlinarič je enoglasno volil Wratschkota. — Pri Sv. Bolkanku na Kogi pa je g. nadučitelj E. Slanc od hiše do hiše hodil in proti dr. Korošcu za g. Rebeka deloval. Njegovi pristaši so — neznano na koji račun — ga pili, da so nekateri obležali. Lepake za g. A. Korošca so odjemali in trgali, za g. Rebeka pa celo na glavni cesti ljutomerski, na Vitanu črez cesto na vrivici obešali.

p Lešnica pri Ormožu. Dne 31. maja je umrla blaga, krščanska in vzorna mati in vdova Marija Habjanič iz Lešnice, v 68 letu svoje starosti. Zapustila je osem dobro oskrbljenih otrok, katere je v krščansko narodnem duhu izgojila. Bila je velika dobrotnica ubožcev in sirot; katerim je rada pomagala v potrebi. Kako priljubljena je bila pri vseh, se je pokazalo pri njenem pogrebu, katerega se je udeležila velika množica ljudstva. Čitala je rada nabožne knjige in slovenske časopise, kateri so njej bili ob nedeljah najljubša zabava in razvedrilo. Bodi ji zemljica lahka!

Ljutomerski okraj.

I Ljutomer. V nedeljo dne 10. t. m. bo imela mladeniška Marijina družba znamenit dan. Blagoslovila se ji bo krasna zastava. Mladeniči Marijine družbe imajo širok bel oramnik čez ledje in opraje in jih to zraven svetinje lepo diči. Mladeniči, to bo krasno! Mladeniči, vi ste prihodnjost Kurškega polja in Slov. gor. Stopite in primite za krmilo in vodite ladjo katoliškega slovenskega naroda! — Piše se nam: V zadnji številki napada neki dopisnik društvo „Muraki Sokol“, ker je njegov starosta dr. Člonpek agitiral za g. Rebeka. Dr. Člonpek se naj za svojo osebo sam zagovarja. Da pa nismo vsi „sokoli“ slovenski, nemškutarski in nemški (!) proti duhovščini, dokazale so volitve. Nasprotno! Marsikateri „sokol“ je vztrajno agitiral za g. dr. Korošca. Radi ene osebe se vendar ne sme celo društvo obsoditi. Zelo neprimeren je tudi izraz „v gostilni Štamperjevi so napravili svojo rabuko“ — za veselico, ki se je tam vršila na Križevu. O tisti veselici sodi vse občinstvo,

da je dobro vspela. Posebno petje „slov. pevskega društva“ je ngajalo navzočim. Da so taki izleti za narodno probujenost velikega pomena, mi ni treba dokazovati. Zato je neumestno tako slovensko prireditelje imenovati „rabake“, kakor je tudi neumestno, da dr. Chloupek izrablja take prireditve za svoje strankarske namene. G. dr. Chloupek, ne netite prepira med nami! — Dne 5. majnika so imeli šolarji radgonske meščanske šole izlet v Ljutomer. Šolarji so bili okrašeni z nemškimi traki. Popoldne so hodili po trgu opleteni s hrastjem. Nekateri so imeli cele vence čez rame. Žvižgali in popevali so celo „Wacht am Rhein“. To je bilo gotovo izzivanje za Slovence! Vendar se nihče ni ganil. Znani ljutomerski policaj Centrib, ki ga vsaka še tako nedolžna slovenska pesem takoj spravi v ogenj, ni slišal nič, ni videl nič... Zadnjega majnika sta imela 4. in 5. razred Franc-Jozefove deške šole izlet h Kapeli. Nekateri učenci so si pripeli slovenske znake. In glej ga spaka! Naš gosp. glavar Rajnar, „ki ljubi mir in pravico, ki mu je pri srcu slovensko ljudstvo“ — saj je menda tudi on volil „slovenskega kmeta“ Wratschka — g. Rajnar, ki bdi in čuje, da se postave ne kršijo, ta Rajnar je torej takoj poklical na račun ravnatelja Franc-Jozefove šole. Opozoril je g. ravnatelja na ministerijalni ukaz, ki ne dopušča, da bi šolski otroci nosili kaka znamenja. Ravnatelj je odgovoren za svojo šolo. Naj torej poizve, kdo je otrokom nasvetoval, da nosijo pri izletu narodne znake! Gospod Rajnar, to je lepo, da vi tako dobro poznate ministerijalne ukaze! Prav nič pa ni lepo in se nam ne dopade od vas, da za ta ministerijalni ukaz niste že vedeli zadnjič, ko so bili nemški šolarji iz Radgone v Ljutomeru. Ali znabiti ministri dajejo svoje ukaze samo za Ljutomer?! Gospod Rajnar bi nadalje rad vedel, kdo napeljuje slovensko dečo k temu, da nosi slovenske trake! Gospod ravnatelj, povejte g. glavarju, kaj so videli naši šolarji pri nemških šolarjih iz Radgone, povejte mu, kaj dostikrat vidijo pri nemških šolarjih ljutomerske nemške šole! Mogoče se g. Rajnarju, temu velikemu prijatelju ljutomerskih Slovencev, le začne jasni, kdo dela nemir in prepri! O nemški šoli pa še posebej kaj več ob priložnosti, da slov. ljudstvo spozna tamošnje razmere in pa neizmerno ljubezen g. Rajnerja do Slovencev!

1 Gornje Krapje. Dne 24. maja je imela ljutomerska posojilnica svoj 33. občni zbor. Do tega občnega zbora je imela posojilnica zmiraj na krmilu kot načelnika svojega ustanovitelja, zaslužnega moža v tem okraju, g. Iv. Kukovec, ki je ustanovil prvo posojilnico na Slov. Štajerskem. Marljivemu možu se je že lansko leto od posojilničnega vodstva izrekla pismena zahvala in oskrbel se je za posojilnično sodo doprni kip g. ustanovitelja v naravni velikosti. Vrlemu možu so pa moči opešale in potrebno je, da si dični zaslužni mož odpočije od trudapolnega dela na gospodarskem polju v okraju. Vsled tega se je nadaljnjemu načelnstvu odpovedal in izjavil, da sprejme mesto v nadzorništvo, ako je zborovalcem po volji. Od zborovalcev mu je bila izražena zahvala. Pri novi volitvi je bil izvoljen za načelnika g. Ludvik Babnik, namestnik g. Viktor Kukovec. Gospod načelnik je več svojega posla in posojilnice je dobila v novem načelniku dobro delavsko moč. V nadzorno svetovalstvo so voljeni gg. Ivan Kukovec, Ljutomer, Anton Božič, Radoslavci, Josip Karba, Krapje, dr. Karol Grossmann, Ljutomer, Josip Rajh, Mota. V cenilno komisijo pa gg. D. Kryl, Ljutomer, Anton Heric, Vučjas, Ivan Črček, Podgradje, Belšak, Mala nedelja, Vincenc Kosi, Cezanjsveci. Stranke, katere i to dobivati kaka razjasnila na svoje prošnje za p. jila, se lahko za nasvete pri nadzorništvo oglašajo ali pa tudi v posojilnici sami. Ljutomerska posojilnica je tekom leta spremenila svoja pravila in daja posojila tudi na vknjižbo. Vkljub temu, da se je osnovala posojilnica v Križevcih in na Cvenu, še ljutomerska zadostno napreduje. Zadržnikov ima 779. Skozi leto je bilo prometa K 672.165 70 vin. Prejemkov 344.335 K 33 vin., izdatkov 327.830 K 37 vin. Čisti dobiček je znašal 4265 K 39 v. Hranilne vloge so sprejemajo od vsakega, če tudi ni član in se obrestujejo po 4 %.

1 Radinci. Volitev državnega poslanca bila je pri nas jako burna. Par privaandranih zagriženih Nemcev od Radinske Slatine mislilo si je menda, da bodejo že ti sami imenovali državnega poslanca. Najhujši med njimi bil je seveda kakor vsakokrat tako tudi tokrat c. kr. poštar Pasch. Vsi delavci in uslužbenci Radinske Slatine morali so na volišče, in vsi ti so morali pred odhodom na volišče prinesiti glasovnice v ravnateljstvo pisarno; le eden (T. Šostarič) se je protivil in ni hotel dati napisati Wratschka, a je bil za to takoj iz službe odpuščen. Hlapec Veberič prišel je pred volilno komisijo z izjavo, da je dobil podpisano glasovnico na Wratschka,

katerega pa on ne bi rad volil. „Olles hot müssen ausi und wir haben niemanden mehr drin.“ tako je zadovoljno zaklical pred volilno komisijo gospod veliki Nemec Pasch, ko je preštel vse glasove slatinskih delavcev. Pa, smola, Wratschkova imena niso bila pravilno pisana in komisija je na podlagi tega zavrgla 19 takih glasovnic. To popolnoma pravilno postopanje komisije pa je spravilo našega poštarja popolnoma iz ravnotežja. Le miroljubnosti naših sicer odločno narodnih mož se ima zahvaliti, da ga niso vrgli na dvorišče. Najhujšo jezo pa si je hotel odpihati nad volilnim komisarjem g. Zemljicem, ko je ta prišel brzojavljat na pošto, a tu je pošteno naletel in se bode radi tega imel zagovarjati pred sodiščem. Ljudje so se zgražali nad tem tako drznim, skrajno strankarskim nastopom c. kr. uradnika. Če bi si kaj takega upal storiti kak slovenski uslužbenec c. kr. pošte, že drugi dan vrgli bi ga iz pošte. Zato pa smo jako radovedni, kaj poreče k temu slavno c. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Gradcu? A ob enem usojamo si slavno ravnateljstvo vprašati, ali še ni dobilo dovolj pritožb o tem nestrpnežu? Ta mož ne spada v urad c. kr. pošte, to je splošno mnenje vseh poštenih ljudi!

Slovenjegraški okraj.

s Slovenjgradec. Agitacija za nemčurskega kandidata Vračka menda ni bila nikjer tako strastna kakor ravno pri nas. Z nemčurkim „Štajercem“ so okraj popolnoma preplavili in še danes je najti te časnikarske čunje cele kupe po vseh kmečkih gnojiščih. V Smartnem so kar kres lahko zakurili z nemčurkim „Štajercem“. — Tukajšnji župan, trgovci Rajter in Pungaršek, zdravnik Polak in drugi niso imeli ves teden pred volitvijo ničesar kakor Vračka na jeziku in pa agitacijo za Vračka. Razven tega so najeli skoro vse tukajšnje črevljarje s policajem Posom vred. — Posebno župan Pototschnig si je pridobil za Vračka „neveljive zasluge“, in kadar bo Vračko res poslanec, takrat gotovo tudi odlika za Pototschniga ne more dolgo izostati. — Agitirali so dalje strastno tudi lekarnar Rebnl, gostilničar Šaler in klobučar Debelak, tedaj tudi sami taki, ki imajo najmanj vzroka. Slovenci! Kdor Vam je usiljeval nemčurskega „Štajerca“ ali kdor je drugače agitiral za Vračkota, ta je vaš sovražnik. Ne pozabite tega in ravajte se tako, kakor vam velela narodna čast! — Dne 30. majnika nam je tukajšno županstvo zopet proti vsej pravici zaplenilo narodno zastavo, ki je plapolala raz Narodnega doma povodom slovenske zmage pri državnozborni volitvi. Županstvo je stem zopet preziralo odlok okrajnega glavarstva, vsled katerega ne spadajo zastavne zadeve v delokrog tega županstva. Istotako je preziralo županstvo zopet popolnoma odredbo c. kr. namestništva, s katero se nam je priznala pravica razobešati narodno zastavo. — Proti temu nečuvnemu postopanju županstva smo se pritožili na pristojnih mestih in pričakujemo, da bodo oblastva vendar enkrat pošteno obračunala s tukajšnim neposlušnim županom. Ni nam treba omenjati, da naša zastava le par tukajšnim nemčurjem zbada v oči. Večina nemškega prebivalstva najostreje obsaja postopanje župana. Kali se vendar s tem nečuvnim postopanjem le prepotrebni mir med Slovenjgradčani! Tisti fanatični nemčurji tudi tokrat trde, da so se bali nemirov, a niso pomislili na to, da smo le predobro opazili, kako je aranžiral fantaline — mlekozobce, ki naj bi bili razgrajali pred Narodnim domom za obljudljeni jim „frajbir“. — Edino le nekaj knjigovežkih in trgovskih učencev so spravili skupaj, ki bi naj bili obranili nemški značaj mesta, — a še ti so se zbalili pred „bikovko“ in so prezgodaj odnesli pete. — Šlo se je tedaj le za nemir, ki so ga mislili na umeten način nprizoriti oni, kojim na ljubo se je nam skozi župana zastava zaplenila. Mi smo se zbranim otročjem morali smejeti, — poštenci Nemci so pa govorili o škandalih, ki se gode po sedanjim županom. „Ali ne more Slovence v miru pustiti?“ vprašajo eden drugega. „Jaz ga že ne bom več volil“, obljubljali so eden drugemu in tudi mi jim hočemo pripomoči, da se bodo tem nestrpnežem občinski stolci kmalu omajali.

s Plešivec. Dne 25. maja ob 2. popoldne je bil komisijski pregled zastran nove ceste od Loškega do Repnikovega mlina. Udeležilo se ga je nad 20 posestnikov, g. župan iz Škal in g. Vinko Ježovnik iz Velenja, ki so vsi željo izrekli, da bi se cesta naredila. Čeravno posestniki niso premožni, so vendar obljubili, da bodo dali sami čez 400 kron, ker nimajo od nikoder prave ceste. Nekoliko pa bo dala naša občina in pa okraj, ker združeni tudi mi za druge ceste plačujemo. Pa kakor je že navada, da so povsod nasprotniki, tako so tudi tukaj nekateri, ki trdijo, da ni potrebna dobra cesta. Kadar pa bodo cesto potrebovali, takrat bodo pa veseli.

Konjiški okraj.

k Občina Spodnji Dolič okraj Konjice. Med državnozbornimi volitvami smo prejeli to-le novico in odlok c. kr. okr. glavarstva v Konjicah: Občinski odbor je v pravilno sklicani in sklepni seji z dne 12. grudnia 1905 sklenil, da se bodo v bodoče od občinskega urada samo v slovenskem jeziku napravljeni in naslovljeni uradni dopisi sprejemali, in da se občinski predstojnik pooblašča, uradne spise in odloke, ki so napravljeni v nemškem jeziku, nerešene vrniti. C. kr. okrajno glavarstvo prepove izvršitev tega sklepa, kateri je proti se nahajajočim postavam, na podlagi § 90 štajerskega občinskega reda z dne 2. maja 1864 dež. zak. št. 5. Proti temu zna občinski odbor v tek 14 daj od dneva po dostavljenju naprej računski pri takajšnjem c. kr. okrajnem glavarstvu vložiti pritožbo na c. kr. namestništvo v Gradcu. Vzroki. V členu 19 drž. temeljnega zakona z dne 21. grudnia 1867, dr. zak. št. 142, o splošnih pravicah državljanov, izrekla se je jednaka pravica vseh deželnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju. Sedaj sta na Spodnjem Štajerskem nemški (Oho! ured.) in slovenski jezik deželna jezika, in so vsled tega vsi javni uradi, toraj tudi občinski uradi zavezani, dopise v obeh deželnih jezikih sprejemati in jih reševati. Občinskemu uradu je seveda prosto, slovenski jezik kot uradni jezik določiti, sklep toda, nemške uradne dopise in odloke ne sprejemati in iste nerešene vrniti, je proti določbi omenjenega državnega temeljnega zakona, in je toraj opravičena prepoved istega. O tem se naznanja: 1. Občinskemu odboru Spod. Dolič; 2. okrajnemu odboru v Konjicah z ozirom na opazko z dne 9. februarja 1906 št. 81; 3. štajerskemu deželnemu odboru v Gradcu z ozirom na opazko z dne 9. marca 1906 št. 6204 C. kr. okr. glavarstvo Konjice dne 13. maja 1906. C. kr. glavar Lehmann. Štev. 4582/06. — Proti temu odloku je občina Sp. Dolič vložila pravočasno ugovor, kateri se glasi: Ces. kr. namestništva v Gradcu. Občina Spodnji Dolič pravočasno vloži ugovor na uradni tu priložen dopis in odlok c. kr. okrajnega glavarstva v Konjicah dno 13. maja 1906, št. 4582, s katerim se sklep in izvršitev občinskega odbora prepove. Sklep občinskega odbora Spodnji Dolič glede občejanja in uradovanja v slovenskem jeziku je v temelju, ker drugega ne razumemo. S tem se tudi zahteva, da naše predpostavljene oblasti z nami občejujejo v ravno tistem jeziku. Člen 19 drž. temeljnega zakona jamči in izreka pravice vsakemu ljudstvu. Na Spodnjem Štajerskem so sami Slovenci, le nekateri bolj izsolani razumejo nemški. Med nami so le č. g. župnik in dve učiteljski osebi, vsi drugi nemškega jezika ne razumejo, torej enakih dopisov, pa tudi naslovov sprejemati nismo dolžni. Da bode pa občina lažje in redno uradovala brez vsakega zadržka, je ta sklep storjen, kateri se je naznamil nam predpostavljenim c. kr. uradom, kakor tudi deželnemu in okrajnemu odboru, s katerima moramo mnogokrat občejevati, pa jih ne razumemo. C. kr. namestništva naj toraj po členu 19 drž. temelj. zak. in pravic, sklep občine Spodnji Dolič odobri. Občinsko predstojništvo Sp. Dolič, dne 4. junija 1906. Župan: Miha Jeromel.

Celjski okraj.

c Celje. Za celjskega župana je izvoljen dr. Jabornegg, ki je že dolgo po tej časti koprnol, njegovim namestnikom pa dr. Gregor Jesenko. Rakuš res ni hotel več prevzeti županske časti, ker je cela politika celjskih mestnih očetov njegovi trgovini več škodovala kot koristila. — Prostak tukajšnjih domobrancev Anton Brama, ki je doma iz okolice Brežic in je bil že pred vojaško službo trimajstkrat večino radi tatvine kaznovan, je ukradel nekemu tukajšnjemu prodajalcu uro in verižico. Takoj obveščeno orožništvo je tata prišlo v bližini Celja v neki gostilni in ga izročilo vojaški oblasti. A Brama je ušel še tisto noč in do zdaj še ni prišel v varne roke. Bati se je, da bo kradel in ropal, kjer bo mogel.

c Teharje. Dne 30. maja je blagoslovil eksc. mil. knez in škof dr. Mihael Napotnik ob obilni asistenci duhovnikov vogelni kamen za novo cerkev v Teharjih. V svojem navdušenem in navduševalnem govoru je prevzvišeni izražal svoje veselje, da so bile slednjič premagane vse ovire, ki so se stavile stavbi toli potrebne nove cerkve. Spodbujal je župljane, naj se ne strajajo težav, temveč naj vztrajajo v zaupanju na božjo pomoč na začetni poti, da bo mogel kmalu priti posvetiti novo cerkev. Ljudstva, ki se mu je bralo veselje na obrazih nad to lepo slavnostjo, se je kar trlo. Stavbo vodi mladi podjetnik g. Valentin Scagneti iz Krškega. Bog daj svoj blagoslov!

c Navdušen vojak. Dne 26. m. m. je imelo celjsko vojaštvo v bližini Bakožlaka ponočni manever. Ko sta si šla „prijatelj“ in „sovražnik“ nasproti, je nekoga vojaka prešinila taka navdušenost, da je mislil, da je v pravi vojski. Sel je z masajenim bajonetom proti „sovražniku“ in je enega zabodel v roko. Šele klic zabodenega ga je spomnil, da je to le vojaška vaja. Ranjenega „sovražnika“ so prenesli v vojaško bolnico v Celju.

Volitve v okrajni zastop šmarski bodo dne 21., 22. in 23. junija. Volilci, pozor, pridite vsi, da vas nasprotniki ne presenečijo!

c Otrpnenje tilnika se je pojavilo v občini Mariji Gradec pri Laškem; zbolela je 26 letna gostilničarka Marija Kokotec. Naj bi se politične oblasti pobrigale pravočasno, da se bolezen ne razširi in da se ne bo zgodilo kakor v Hrastniku, kjer vlada legar že celo leto.

c Št. Pavel pri Preboldu. Pri nas imamo dvomljivo čast, da imamo posilnemeškega župana v Savinjski dolini. Ker je to nekaj redkega, zato vam podamo njegovo ime, da si ga lahko vsako ogleda. Stanuje v Ladvovi vasi, v hiši, ki ima zunaj napis „Johannes Cajner, prodaja žganja“. Do zadnje volitve ni pokazal očitno svojega mišljenja, dasi je že več let naročnik „Štajerca“. Zdaj se pa ni mogel več zatajevati, da pokaže, da se je kaj naučil iz „giftne krote“. Na dan volitve je prilepil oklic za Vračka na občinsko hišo, se mogočno postavil v lukujo, kjer se dela balkon in zaklical spodaj stojčim volilcem: „Tega volite, čegar ime je spodaj nabito!“ A moral je slišati odgovor: „Ne bomo Johann!“ Ker pri teh moreh ni nič opravil, pa je moral njegov podrepanik občinski Tinč obdelovati volilce, da naj za božjo voljo volijo Vračkota. V pritličju občinske hiše, kjer je krčma — župan Johan skrbi tudi s krčmo za blagor občine — so prežali na volilce: dva njegova prijatelja, nek demokrat iz Zahoma in še več malenkostnih oseb. Tudi Žohar jim je skušal pridigati, pa mu ne gre ta „kšeft“ dobro od rok. Novak bi rad glasovnice pisal za Vračka, pa se mu tudi ni posrečilo, ravno tako Lapuršek. Ko se še pa ni pokazal pravi uspeh, morali so priti na pomoč fabričani. Heil Marinc je trdo zaukazal vsem delavcem volilec, da naj oddajo svoje glasove za Vračka. Na večer so pod njegovim vodstvom morali primarširati na volišče in da se ne bi kateri zgubil, je zadej sopihal neki Lübel, ki je doma med gornjštajerskimi todlji. Ko se je zvedel izid, da ima dr. Korošec 11 glasov proti Vračku večine, so se nemškutarjem globoko pobesili nosovi. Johana je žalostno vzdihnil: toliko pijsače, pa vse zastoj! Odbornik Lauter-tajč se je vstrašil sramote, kajti siromak je mislil na gotovo zmago. Ko se ja pa zvedlo za celotno velikanško zmago, so se pa liberalni nemškutarji poparjeni pokrili in se zdaj vsak laže, da je volil dr. Korošca. „Štajercijarci,“ ali vas je sram?! — V Št. Pavlu pri Preboldu je bil pretečeno soboto ginljiv pogreb. V skupno jamo so položili mater in sina, ki sta umrla nagle, neprevidene smrti. Dne 30. m. m. popoldne je delalo na njivi 5 oseb Zagoženove rodbine pri Sv. Magdaleni. Približala se je ob 3. uri popoldne nevihta in predno so mogli zbežati, tresčila je strela med nje. Vseh petero je padlo na tla. 41 letna gospodinja Jozefa Zagožen, mati 8 otrok, in 13 letni sin Blaž sta bila pri priči mrtva. Čudno je, da se ni nič zgodilo gospodarju, ki je v sredini med njimi stal. Eden sinov je bil težko, drugi lahko poškodovan. Ta nesrečni dogodek je napravil velik utis in mnogo sočutja blizu in daleč. Žalujejo rod-bina Zagoženova izreka tem potom najtoplejšo zahvalo vsem, ki so jo prihajali v teh bridkih dnevih tolažiti kakor tudi za mnogoštevilno sprematvo pri pogrebu. Bog plačaj!

c Luče. Na letošnji živinski sejem 25. maja na sv. Urbana je bilo prignanih goveje živine 50 glav, med njimi lepi junci, ovac 200 glav in koz 30 glav. — Pogrešali smo tujih kupcev, ker je bila cena primerna. Ker je vsako leto samo eden sejem, in je ta proti prejšnjim napredoval, bode bodoči zopet bolj z živino obiskan, samo da bi tudi kupec ne izostali.

c Trbovlje. Kakor mora učenček ljudske šole delati vsaj pismeni izpit, predno ga prejmejo v srednjo šolo, tako je začel delati v „Štajercu“ izkušnje v podobni dopisov iz Trbovelj Linhart, da pokaže, ali je sposoben priti v „Štajerčev“ uredništvo. Zadnji dopis izrazi: kaplančki, petelini, ki vladajo na gnojišču, črnuhi, kaplanska gospoda, črni tički, pretepači v kuti, črni fantje itd., morajo pač vsakega pametnega človeka prepričati, da je Linhart popolnoma sposoben postati iz ponesrečenega socialnodemokratskega zaupnika vodja „Štajerčevih“ šnopsarjev. Nekoliko vrstic v odgovor na ta dopis.

„V njem pravi, da vera peša. Če bi Linhart hodil v cerkev, bi pač videl, da to splošno ni res. Da pa peša vera pri njegovih soc. demokratih, to radi verujemo. A tega niso krivi duhovniki, ampak ravno on in njegovi bujskači. Vsa zgovornost Linhart, Čobala, Kogovška, Rinalda, Kristana, Kopača in kar še takih „misionarjev“, obstoji v tem, da prav grdo hudičijejo in zabavljajo čez vero in „farje“. Pametnega ne vedo povedati nič. — „Jezusova vera je nauk za berače“, se bere v dopisu. Zato pa g. Linhart ne mara za cerkev, ker bo sedel v družbi Orniga, Wratschka in drugih, ki se seve ne štejejo med berače. — O čita nadalje „črnuhom“, da se potegavajo vedno le za židovske kapitaliste“. To pa, to! A vprašamo g. Linharta, koliko tisočakov so poslali soc. demokrati vsako leto iz Trbovelj svoji „uniji“, v katere vodstvu so sami židi, a nazaj niso dobili niti vinarja?! Ob zadnjem štrajku so jih judi popolnoma pustili na cedilu. Baš to je marsikateremu rdečekravatniku odprlo oči, da zdaj obžaluje in preklinja svojo zapljenost. Zlasti prejšnji zaupnik Mlakar bi lahko o tem povedal marsikaj. Kdo je torej na strani židovskih kapitalistov, „kaplančki“ ali soc. demokrati?! — O duhovnikih piše dalje „da so v zadnji stavki razburili rudarje tako, da so odposlali pritožbo na škofa, katero je podpisalo prvi dan čez 400 rudarjev.“ Odgovor: To razburjenje je umetno vprizoril g. Linhart sam. Odposlal je res pritožbo na škofa, kjer dolži duhovnike trboveljske, zagorske (!) in hrastniške (!), da porabijo svojo avtoriteto v edino svrhu razbiti delavsko organizacijo in „da so delali z vsemi kriptji, da se razbije stavka“. Za to pritožbo so nabirali podpise več dni po treh farah, a naberačili le 306 (ne čez 400!) podpisov. Od teh podpisanih jih je veliko že odpuščenih, drugi so se odselili na Nemško in v Ameriko, nekaj jih je pomrlo, mnogi zatrujejo, da se niso nikdar podpisali itd. Tu bi lahko, ako bi hoteli, „rdečega fanta“ pošteni prijeli. Pa pustimo mu to zabavo, saj je bila zanj krepka blamaža. Vsi ti podpisi se razplinjajo v nič. Čudno je le to: rdečkarji duhovnike prezirajo iz dna svoje duše, a ob štrajku so nakrat uvideli njihovo moč, ki je razbila stavke! Gotovo bodo imeli zdaj malo več respektov pred „črnuhi!“ — „Duhovnik naj se ne vmešava v posvetne zadeve!“ kliče dopisnik. Duhovniki obljubijo Linhartu, da se v demokratske zadeve ne bodo mešali, ako ti pustijo verske zadeve pri miru. A braniti vero in sebe, to je njihova dolžnost. — Dopisnik piše dalje: „Naša kaplanska gospoda nima drugega opravila kot v krčmi sedeti, rudarje psovati in ljubljanski enuji „Naša moč“ dopisovati“. Delo, ki ga imajo trboveljski kaplani že s samimi 28 razredi šole, privoščimo Linhartu, potem ne bo pisal takih budalosti. Z vsem, kar so oni zapili v krčmi, si on niti enega kosila ne bi mogel privoščiti. Sicer pa imata dva kaplana vsled oddaljenosti od doma hrano v gostilnah, drugače, samo za zabavo, pa kaplani ne gredo nikdar v krčmo. Če se pogovarjajo z rudarji o delavskih razmerah, jih nikdar ne psujejo, kakor to delajo sociji. Da enuja, kakor imenuje dopisnik „Našo moč“, silno smrdi soc. demokratom, to je umljivo. A če bi „N. M.“ imela za dopisnike samo kaplane, bi svet presneto malo izvedel iz Trbovelj; v ta in druge liste vedo delavci sami tudi dopisovati. Da duhovnikom ne preostaja časa, to potrjuje nehote Linhart sam, ko pripoveduje, da je neki rudar trikrat prišel v farovž, da bi šel kaplan umirajočo ženo obhajati. Sicer se kaplani ne spominjajo tega, pa če bi bilo tudi res, bi šli gotovo že prvokrat obhajati, če so le bili doma in ne v šoli. Soc. demokrat se ne zmeni za kaplana, a kadar je pri hiši bolezen, tedaj pa le po zaničevanega kaplana, četudi po noči in v najgršem vremenu! Če je dotični rudar šel v farovž iskat kaplana za na spoved, se je zmotil. Kaplani imajo svojo hišo, tam bi jih našel že prvokrat, ne bi mu trebalo hoditi v župnišče trikrat. — Nadalje še kvasi dopisnik, kako je kaplan J. L. pretepel nekega učenca. Linhart je samo to pozabil pristaviti, da je neka žena prišla h g. J. L. tožiti dotičnega učenca, da ji je skoro ubil njenega moža, ko je pijan obležal ob potu. To je sad soc. demokratske vzgoje! Sodnije se pa kaplan ravnotako malo, oziroma nič ne boji, kakor groženj Linharta. — Iz vsega se pač vidi, da slednji še vedno ne more preboleti poraza, ki ga je doživel on in njegova stranka ob zadnji stavki. Seve so zdaj vsega krivi kaplani, vzroka išče Linhart povsod, samo v svoji kratkovidnosti ne. Če so duhovniki kaj pripomogli, da je zdaj zlomljen močmi terorizem soc. demokratov, ki so ga tukaj vsi občutili, so lahko na to ponosni. Zatirali bodo njihove pogubne nazore še tudi naprej, kolikor bo v njihovih močeh. Toliko za danes v odgovor „rdečemu fantu“.

Brežiški okraj.

b Sokolska slavnost v Brežicah, ki se je zvršila dne 3. in 4. t. m., je bila sijajna nad vse pričakovanje. Brežiški Slovenci še niso imeli tako veselih in tako navdušujočih binkoštnih praznikov. V nedeljo je bilo zborovanje „Slov. sokolske zveze“, v ponedeljek dopoldne blagoslovljenje zastave brežiškega „Sokola“ ter banket, popoldne — po slabem vremenu deloma preprečena — ljudska slavnost. Izvršilo se je — v slavo naši disciplini! — vse mirno in dostojno, dasi so poklicali do sto orožnikov ter 2 kompaniji vojaštva, in dasi so Nemci v senci bajonetov izživali iz svoje kobače!

b Zdole pri Kozjem. Volitev za V. skupino se je vršila pri nas prav sijajno. Z veselo nado so korakali na dan volitve naši katoliško narodni možje in mladeniči na volišče, akoravno je bilo dela čez glavo, in vsi oddali zlata vredne glasove za našega narodno-katoliškega poslanca dr. Antona Korošca. Slava vsem zavednim volilem. — Dne 19. maja je strašna nevihta pridrvila od južnovzhodne strani. Močen veter je tako pihal, da je kar veje z drevja trgal in se je bilo bati, da bodo nasledki silno hudi. Dežja je bilo malo. — Binkoštni prazniki so bili deževni in blatni. Hvala Bogu za pohlevni dež, ker to je blagoslov z nebes, ker okopavanje in prekapanje je bilo že silno trdo. — Na binkoštno soboto ob 9. uri zvečer je umrl blagi mož Matija Grzina v 72 letu starosti. Nekaj ur pred smrtjo ga je prišel tolažiti in obiskat ter zadnji blagoslov podeliti njegov sin, duhovnik v samostanu pri oo. trapistih v Rajhenburgu, č. g. o. Rafael Grzina. Rajni je bil priljubljen občno, vse ga je rado imelo in spoštovalo. Mnogo nam mladim je vedel pripovedovati iz svojega življenja o vojski, ki se je je udeležil na Italijanskem, o mestih: Rimu, Florenci, Padovi, Benetki, Milanu itd., toraj star vojak, ki je prehodil mnogo sveta. Rajni Matija je svoje četrto otrok prav lepo vzgojil in vsakemu pripravil lep kos kruha, kar so nam žive priče. Naj mu sveti večna luč.

b Planinska vas pri Planini. Dobro se nam je pokazala letina, žalibože da smo imeli že 30. maja t. l. precej toče med hudim viharjem, ki nam je precej škodovala v vinogradih, kjer je odbila mnog traja, da ne bo letos za cepiti. Obklestila nam je tudi polovico sadja.

b Loka pri Planini. V predzadnjem „Sl. Gosp.“ je bilo čitati, da bode gotovo občina Planinska vas, ki voli skupno z Loko, zopet volila Frančka Vračka, kakor je to storila pri zadnjih volitvah. Ali glej, vseh volilcev obeh občin je bilo 52, izmed katerih je bilo Planjanov 20. Dobil je dr. Anton Korošec 50 glasov, in Franc Vračko 1 glas. Ta volilec je bil iz Planinske vasi z imenom Jernej Bohinc, ki je pred volitvijo strašno agitiral za Vračka, a brez uspeha. Slava pa vrlim volilem! — Županom izvoljen je bil dne 4. junija t. l. v tukajšnji občini g. Josip Jazbinšek soglasno že peto dobo.

Iz drugih slovanskih dežel.

† Sv. Višarje. Sneg je že skoraj popolnoma skopnil. Sedaj je milo in toplo vreme.

† Predsednikom Mohorjeve družbe je izvoljen Ivan Vidovič, kanonik in knezoškofijski tajnik.

† Nevarem lov na velikega morskega volka ali soma. Ko je v torek dne 29. maja popoldne križaril finančni parobrod „Kvarnero“ po kvarnerskem zalivu, zagledalo je moštvo parobroda v daljavi nekoliko metrov od parnika proti otoku Krku, kako se nekaj črnega valja v morju. Ko je prišel parnik bliže, zapazili in spoznali so mornarji, da je to strašno velik morski volk. Mornarji so se spravili hitro na delo in vrgli v morje trnek pol metra dolg, na katerega so nabodli velik kos mesa in par belih spodnjih hlač. (Opomniti se mora, da ta morska zverina jako rada prime na belo.) In res, trud ni bil zastonj; ko je morski volk videl vabo se utapljal, zaletel se je vanjo in jo pojedel z vsem železom in še nekoliko verige zraven, na kateri je bil privezan trnek. Ko je opazil, da mu ta roba ne dela dobro v trebuhu, potegnil je s tako silo, da je šel skoraj ves zadnji del parnika „Kvarnero“ pod vodo. Z velikim trudom so ga ukrotili in privezali za parnik, ki ga je potem vlekel za seboj v Pulj, kjer so ga prerezali in našli v njegovem trebuhu celega delfina in kosti neke štrinogate živali. Da so ga vzdignili iz morja, so morali rabiti stroj za vzdiganje parnikov. Mornarji finančnega parobroda „Kvarnero“ bodo dobili vsak posebno nagrado za to nevarno in težko delo.

Drobtinice.

d Nesreča z revolverjem. V občini Gradišče pri Arvežu je prišel sin kmetice Elize Pak od vojakov domov ter prinesel revolver seboj. Mati se je za neznanu ji orožje zelo zanimala ter je pri razkazovanju prišla za petelina. Tedaj pa se je revolver sprožil in krogla jo je zadela v prsi. Pred smrtjo je prosila, naj ne klanjajo sina, ker je nesreče sama kriva.

d Potres v Zagrebu. Dne 26. m. m. so čutili v Zagrebu dva dokaj močna potresna sunka v smeri južno od mesta. Potres so čutili tudi v Karlovcu, a ne več v Križevcu. Škode ni nikakšne.

d Napad na Španskega kralja. Dne 31. maja se je vršila poroka španskega kralja Alfonza s princinjo Eno Battenberško. Pri povratku iz cerkve v kraljevo palačo je bila pred veliko hišo, pred katero se je spreved za trenotek ustavil, iz najvišjega nadstropja vržena pred kraljev voz v šopek skrita bomba, ki je eksplodirala pred vozom. Bomba je ubila dva konja, enega jezdeca in voz hudo poškodovala. Višji nadzornik blevoj, ki je jahal poleg, je lahko poškodovan. Ubiti so bili takoj štirje vojaki, ki so stali v špalirju, dve ženski, en policaj, en poročnik je bil smrtno ranjen, mnogo drugih oseb je bilo ranjenih. Kraljevska dvojica se je silno prestrašila, a se je nepoškodovano vrnila v kraljevo palačo, kjer so mlademu kralju in kraljici ženitovanjski gostje iskreno čestitali k rešitvi. O napadu na kralja poročajo še sledeče: 80 vozov je tvorilo spremstvo kraljevo. Bomba je padla med sprednja kolesa voza. Kraljev voz, v katerega je bilo vpreženih šest parov konj, je razbit. Lahko ranjen je med drugimi tudi marki (grof) Sotomayor iz spremstva. Nekemu policaju je bila glava strgana od telesa. Kraljeva dvojica se je jokala. Kraljica se je onesvestila. Drugi dan je bilo kraljici slabo in je morala ostati v postelji. Po došlih poročilih je 100 ranjenih. Kralj je dal po atentatu množici z roko znamenje, da on in kraljica nista ranjena. Zvečer je kraljeva dvojica prisostvovala zahvalni službi božji. Takoj, ko je kralj prišel v palačo, je vprašal po žrtvah. Kraljica se je tako silno jokala, da so jo popadli kriči. Velikanska množica je oblegala pozno v noč kraljevo palačo. Druge vesti zopet poročajo, da je kralj ranjen na rami. Policija je aretirala mnogo oseb, toda težko, da bi že imela pravega v pesteh. O napadalcu se poroča sledeče: Dne 24. maja je prišel neki mož v živahno ulico Calle Mayor, v kateri se je izvršil napad ter je prosil, naj se mu da 30. in 31. maja soba z balkonom v najem. Ponujal je za dva dni 25 peset (1 peset = 95,5 v) in najemniku sobe 500 poset, da si najemnik poišče drugod stanovanje. Na dan napada si je novi najemnik naročil šopkov, katere so mu prinesli v sobo. Sobe ni zapustil in tudi ni nobenega pustil v sobo, češ, da mu ni dobro. Ko je prišel mimo hiše kraljev izpreved, je napadalec vrgel na cesto šopek, v katerem je bila bomba. Nato je vzel napadalec drug klobuk in v zmešnjavi pobegnil. Kralj, člani kraljeve rodbine in ministri so prisostvovali pogrebu atentatnih žrtev. Skupno število žrtev je 50, od teh jih 5 umira. Sin generala Weillerja je nevarno ranjen. Kraljica se slabo počuti. Mesto je bilo drugi dan le deloma razsvetljeno. Slavnosti se bodo nadaljevale. Od zastopnikov zunanjih držav ni nobeden ranjen. Napadalec so najeli pred dnevi stanovanje v neki drugi ulici, mimo katere se je tudi pomikal spreved, a so stanovanje zapustili, ker hiša ni imela balkona. V sobi, v kateri se je izvršil napad, so našli malo stekleno brizgalnico, ki je dišala po grenkih mandeljnih in je imela skoro gotovo namen, napolniti bombo tik pred napadom. V sobi so našli tudi eno elegantno in eno delavsko obleko. Mnogo oseb na balkonu hiše, iz katere se je izvršil napad, je ranjenih. Neki poročevalec, ki je prišel par minut po napadu pred dotično hišo, poroča, kako grozno je pred hišo bilo. Stene na ulici so bile razdrte in z krvjo poskropljene. Bržkone se je bomba prehitro razpočila, ker je tudi prvo nadstropje precej poškodovano. Čudežno je, da se ni kraljevi dvojici nič pripetilo. Kraljičina obleka je bila vsa s krvjo nesrečencev poskropljena.

d Krotke ribe. Švicarski zdravnik dr. H. Fastenrath v Herisavu je dokazal, da je tudi ribe mogoče udomaćiti. Na obalah Luganskega jezera je tako globoko stopil v vodo, da mu je le glava gledala iz vode. Stal je popolnoma mirno celo uro, držel v vsaki roki kos kruha. V početku so se mu ribe boječe izogibale, pozneje so se mu približale male ribice, odščipavale kruh in bliskoma zopet izginile. To je zdravnik ponavljal več dni. Že tretji in četrti dan so prišle tudi večje ribe ter jedle kruh

iz njegovih rok. Sčasoma so postale ribe tako krotke, da je zdravnik smel se jih dotakniti ali jih pogladiti, ne da bi zbežale.

d Gora se je pogreznila na otoku Luzon v Aziji. Tam, kjer je bila prej gora, je sedaj jezero. Ne ve se še, koliko prebivalcev je ponesrečilo. Gora se je pogreznila med strašanskim pokom, da se je stresel cel otok.

Narodno gospodarstvo.

Nova nabava vojaških potrebščin za leto 1906/07. C. kr. vojno ministerstvo je z dne 17. aprila 1906 razglasilo določbe, na katere se bo oziralo pri nabavi potrebščin za vojno. Odredba pravi: Kot načelo naj velja, da se kupi le od onega, ki prodaja lastne izdelke. Oddaja kupljenega blaga, namesto lastno pridelanega, sme se zgoditi le v slučaju, da pridelovalcu ni mogoče oddati lastnega pridelka iz zunanjih, od njegove volje neodvisnih vplivov, recimo, da mu je pobila toča ali mu uničila kakšna druga neizgoda pridelke. Tudi ne sme nihče prevzete oddaje odstopiti kakšnemu podjetniku. Te določbe bodo obsegale pogodbe, ki jih bo sklenila vojaška uprava s posameznimi pridelovalci. Taki pridelovalci, ki bi oddali le iz dobička željnosti kupljeno blago namesto lastnih pridelkov, sploh ne dobe naročil ali pa le v slučaju, da ponudijo pravi pridelovalci premalo blaga. Ponudbam (ofertom) je pridejati — posebno pri predkupih — izpričala, iz katerih ni razvidno samo, koliko ima poljedelec lastnih pridelkov, ampak tudi koliko zemlje ima za obdelovanje dotičnega sadu itd. V izpričevalu mora biti tudi povedano, je-li ponudilec lastnik ali najemnik zemljišča, katerega pridelke ponuja, je-li se ponudilec peča z žitno kupčijo kot protokolirani trgovec ali ne. Izpričevalo sestavi poljedelec zadruga, koje član je, ako pa ni zadrugi, pa okrajno glavarstvo. Občinam in zadrugam ni treba izpričeval, pač pa naj prilože prepis dotičnega sklepa občinskega sveta, odbora itd. ali izvleček iz trgovinskega registra ali pravil.

Zadruga na Nemškem. Brez zadrugištva ne pojde. Kakor ni mogoče posamezniku napravljati svojih cest, vodovodov, tako mu tudi ni mogoče izvršiti vsega, kar potrebuje za napredek svojega gospodarstva. Pravzaprav je tudi občina, ki napravi pot, ki zgradi vodovod, neke vrste zadruga. Pa o tem ne bomo danes pisali. Naš namen je le na zgledu pokazati, kaj se dá vse kmetu po zadrugi potti doseči. V ta namen stopimo nekoliko na Nemško in si po večjem ogledmo tamošnje kmečke zadruge. 1. L. 1903 (dne 30. jun.) je bilo na Nemškem 17.162 poljedelskih zadrug; danes jih je že nad 20.000. Tako rastejo. Večina (13.000) je posojilnic, krög 2000 je poljedelskih konzumnih društev, do 3000 mlekar in krög 2000 drugih zadrug. Skupen promet vseh teh zadrug znaša krög 5 milijard kron. V Avstriji smo v tem še zelo zaostali in sram nas mora biti, da nas je Nemeč tako prehitel.

2. Posamezne vrste nederarnih zadrug so te-le: a) Konzumne zadruge. Te kupujejo skupno vse, kar potrebuje kmet pri svojem gospodarstvu. S tem dosežejo nižje cene in boljše blago. Zlasti to moramo poudarjati, da ravno te zadruge najbolj rabijo kemiška preizkuševališča. Blago se potem takem po vrednosti natančno spozna in plača. To je potrebno pri gnojilih, pri umetni krmni, pa tudi pri semenih. V Mariboru imamo kemiško preizkuševališče, ki se pa ravno vsled tega, ker zadrugištvo še ni dovolj razvito, premalo rabi. Pripominjamo, da se kmečka konzumna društva na Nemškem le malo pečajo s špecerijo ali manufakturo. b) Strojne zadruge omogočujejo manjšemu kmetu rabo strojev, zlasti velikih: parnih mlatnic, plugov, skupnih motorjev. Po nekaterih krajih imajo pa tudi manjše stroje skupno: stroje za setev, sejanje, trierje itd. c) Prodajavne zadruge prodajajo skupno vse deželne pridelke. Na ta način zabranijo, da ne pride vsa prodaja v roke posamnim prekupcem. Zdaj gre velikrat kmečki pridelek skozi sedem rok, preden pride do tistega, kateri ga rabi. Vsaka roka mu pa nekaj na kmetovo škodo zase odruga. Poglavitne take zadruge so žitne z lastnimi skladišči, ali pa tudi brez njih, živinske, perotninske, jajčje, sadne zadruge. Pri nas je v tem še vse zelo zaostalo. d) Proizvajavne zadruge večeje kmete v eno celoto, da sami predelajo svoje izdelke in jih potem prodajajo. Te vrste so: mlekarne in sirarne, vinorejske, gozdarske, sadjarske zadruge. V takih zadrugah se tudi skupno izdeluje kisló zelje, prideluje in prodaja zelenjava, pripravljajo konzerve in preserve iz jagod in sadja. d) Živorejske zadruge skrbijo za to, da pridobivajo in ohranjajo dobro plemensko živino. V tem oziru imajo: konjerejske, goveje, prašičerejske,

ovčerejske, kozjerejske, čebelarke in perotninarske zadruge. S tem namenom se pa pečajo marsikje tudi društva. e) Zadruga za zboljševanje zemlje, regulacijo rek in vodá goje skrb za skupne pašnike, za zboljševanje travnikov itd. Država zadruge na Nemškem izdatno podpira, mnogo bolj nego pri nas. Zato pa tudi sijajno uspevajo. Raiffajz-novka še ni nobena propadla; in tudi druge se splošno tepo razvijajo. Pač so imeli tudi tu svoje otročje bolezni; marsikatera zadruga je morala prenehati, a to ni oplasiló kmetov, marveč jih je le izbistrilo, da so se razumnejše oklenili zadrugištva. „Domoljub.“

Društvena naznanila.

Sv. Urban pri Ptuj. V nedeljo dne 17. junija priredi „Gosp. bral. društvo pri Sv. Urbanu pri Ptuj“ veliko veselico. Udje mladeniške Zveze igrajo igro „Kmet Herod“, udje dekliške zveze pa igro „Jeza nad petelinom in kes“. Naši pevci prvič nastopijo. Med posameznimi točkami — kakor tudi pozneje pri prosti zabavi — svira znana godba Kocmut-Potrč. Natančnejši vzpored objavimo prihodnjič. Sosedna bratska društva prosimo, da opuste 17. junija prireditve veselice doma in prihitijo k Sv. Urbanu. — Odbor.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda pri Sv. Benediktu v Slov. gor. priredi v nedeljo 17. junija ob 8. uri popoldne veliko Ciril-Metodovo slavnost, na katere vzporedu sta tudi krasni igri „Sv. Cita“ in „Kukavica — modra ptica“. Natančen vzpored prihodnjič. Slovenci, Slovenke, 17. junija k Sv. Benediktu!

Belevoče pri Šoštanju. V nedeljo dne 10. t. m. se vrši v cerkveni hiši poučno zborovanje; predava g. potovalni učitelj Gorican o gospodarskih zadevah. Drug govornik govori o izobrazbi in izobraževalnih društvih. Začetek po rani službi božji.

Št. Andraž pri Velenju. Na Telovo 14. t. m. po večernicah se vrši poučno zborovanje v gostilni g. A. Čobola. Na dnevnem redu je predavanje o izobrazbi in izobraževalnih društvih ter ustanovitve oziroma oživljenje bralnega društva. Pričakuje se obilne udeležbe!

Sv. Jurij ob juž. žel. Valed občne želje bo „Kat. bral. društvo“ veselico z igro „Dan sprave“ in petjem v nedeljo 10. t. m. ob 4. popoldne ponovilo. Proizvajale se bodo tudi nove pevake točke. Lokal Alojzij Nendl. Brez posebnih vabil. — Odbor.

Št. Pavel pri Preboldu. V nedeljo 10. junija t. l. ob 4. popoldne vrtni koncert na savin mostu — šentpavelska godba — meš. zbor nar. peami Žirovnik III. zvezek. Ob neugodnem vremenu v četrtek 14. junija t. l.

„Bralno društvo na Dolu“, je imelo občni zbor v nedeljo dne 27. maja t. l., ki je postal proti koncu nesklepen. V smislu društvenih pravil vrši se 14 dni pozneje t. j. v nedeljo dne 10. junija 1906 drugi občni zbor na istem kraju, ob isti uri in po istem dnevnem redu. — Odbor.

Listnica uredništva.

K. S. Sv. Martin: Pridite ob priliki v naše uredništvo! — Dopisi, katere nismo mogli vsled pomanjkanja prostora priobčiti v današnji številki, priobčimo v prihodnji številki „Slov. Gospodarja“ ali „Našega doma“, kar naj blagovolijo gg. dopisniki oprostiti.

Listnica upravnitva.

Na različne reklamacije zaradi sobotne izdaje dne 26. maja naznanjamo, da smo dotično številko poslali samo v kraje, kjer je bila volitev.

Tržne cene

v Mariboru od 20. maja do 26. maja 1906.

Živila	100 kg	od		do	
		K	h	K	h
Pšenica		16	—	16	—
ječmen		14	—	14	—
ovs		17	60	18	—
koruza		17	60	18	—
proso		16	20	17	—
ajda		17	60	17	40
seno		16	—	16	80
slama		4	50	5	—
		5	80	5	—
1 kg					
fišola		—	20	—	26
grah		—	48	—	52
leča		—	92	—	96
krompir		—	—	—	7
sir		—	86	—	88
surovo maslo		2	20	2	80
maslo		2	20	2	60
špeh, svež		1	46	1	50
zelje, kisló		—	32	—	34
repa, kislá		—	22	—	24
1 lit.					
mleko		—	—	—	20
smetana, sladka		—	44	—	62
„ kislá		—	64	—	72
100 glav					
zelje		—	—	—	—
1 kom.					
jajce		—	—	—	6

Loterijske številke.

Dne 23. maja.

Gradec 78, 7, 86, 53, 29.
Dunaj 21, 19, 59, 74, 1.